

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
: kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
: tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Az otffelejtett kéve.

— Aratási beszéd. —

(George Morison után.)

Atapige: V. Mózes XXIV. 19.

„Mikor elvégezed a te aratásodat és elfelejtendesz valami kévét a mezőben, meg ne térj annak felvételére“.

Alapigénk a mezőre hív ki bennünket aratás idején. Épen naplemente van. A szekerek magasra vannak rakva kévékkel. A munka vége felé jár. Amint a gazda egy végső tekintetet vet a már kopár tarlóra, egy hajlásban a lemenő naptól megaranyozva egy otffelejtett búza kévét vesz észre. Már épen kifakadni készül a munkások gondatlansága miatt, amikor hirtelen, mintha isteni szó szólna hozzá, semmit sem szól, hanem ott hagyja a kévét a jövővények, az özvegyek és árvák számára. Az önzés első gondolatán, erőt vett a szeretet erősebb parancsa a szívében. Ezt jelenti nekünk az az ott felejtett egyetlen kéve. Az *önmegeklartás* ösztöne ott él minden szívében, amely azt sugja folyton: *örizd meg*, amit csak lehet magadnak; — míg a szeretet törvénye azt mondja: *felejtse ott* a mások számára. És az anya elfelejti a maga betegségét gyermeke jobblétéért. A sebesült elfelejti égő szomját s bajtársának adja a hűsítő vizet.

Krisztus elfelejti isteni voltát s emberré lesz értünk. Mindezekben és még sok másban is az önzés felolvad a szeretetben.

Mindig sajnáljuk az elfelejtett kévét, csak ha a szűkölködő özvegy, az atyátlan árva szól hozzánk esdően, akkor nem sajnáljuk tőlük. Ez a szánakozás, a részvét felemelő érzése volt az, ami az alapigebeli gazdát is lecsendesítette. Ilyen áldozatot minden komoly lélektől megkíván az Úr.

Felhasználja tehát Isten az otffelejtett kévét; nem pusztulnak azok el haszon nélkül. Ilyen elfelejtett búzakéve sok embernél az *elfeledett imádság*. Valamikor mindennapi kenyered volt az, napi ál-

dozat, mit Istennek bemutatnál. Ilyen elfejegett kévék az *ifjúkori álmok*, a nagy, a magasztos eszmék, amik akkor lelkesítettek. Milyen nemes volt akkor a leked! Mennyire gyűlölted az anyagot, a világias gondolkozást! Úgyde jöttek az élet megpróbáltatásai s megtanultad, hogy az élet nem álm, hanem komor való, ahol az anyag a mozgató erő s lassanként elfelejtetted álmaidat, eszméidet. Ilyen elfejegett álm az *örökkévalóság*. Valamikor kitűzött cél volt elérni azt. Talán mikor súlyos betegség közel vitt annak a határához, amikor sír nyílt előtted meg s a halál járt közel hozzád. De az élet azóta visszatért, öröm derült rád, azóta elfeledted a más életet. Tanuljuk meg az aratásból, hogy isteni rendeltetésük van az elfejegett kévéknek. Nem hiábavaló az imádság, nem üres árnyképek a nemes eszmék, nem hiú látomány az örökkévalóság azért, mert a mi éltünk egeről már lefutottak. A te általad elfejegett kéve az Úr s felhasználja, azoknak adja, akiknek szükségük van rá.

Csak nekünk látszik értéktelennek az egykor ápolt, de ma már elfejegett eszme. E bibliai gazda előtt tékozlásnak tünt fel az a kéve, mit hátrahagytak az aratók, de nem az volt Isten előtt. Eszünkbe jut itt az az evangéliumi asszony, aki alabástrom szelencéjéből olajjal kenegette az Idvezítő lábait. A tanítványok megbotránkoztak rajta: Mire való ez a pazarlás!? De Jézus azt felelte, hogy ne bántás, szeretetből teszi, boldoggá teszi őt ez a cselekedet, ne fosszák meg tőle. Nem is volt az pazarlás, hiszen igazi lelki örömet szerzett vele magának.

Ugyanígy tett maga Krisztus is, midőn a Kálváriára ment érettünk. Szeretetből cselekedte azt. Az igaz szeretet ugyanis nem azt kérdezi sohasem, hogy milyen *keveset* tehetek érted, hanem azt, hogy milyen *sokat*.

A hű szeretet sohasem alkuszik, hanem átadja magát teljesen, egészen. Az emberek ezt úgy nevezik, hogy *létkozlás* s talán igazuk is van. És mégis ezt cselekedte maga Krisztus is érettünk. Talán kisebb áldozat is megmentette volna e világot, kevesebb hulló cseppje annak a végtelenül becses vérnek. De

mikor azt látom, hogy patakként ömlött az, nemcsak azt érzem, hogy Krisztus Megváltó volt, hanem a gondolat mögött átragyog egy másik nagy igazság: az *Isten szeretet*.

Talán erre akarta Isten az emberek lelkét rávezetni ennek az otffelejített kévének a példájával.

— or — or.

Jelentés

az országos református lelkészi kongresszussal egyidejűleg, 1913 október 1—2-án Budapesten lefolyt belmissiói kurzusról, a debreceni egyházmegye lelkészi értekezletére, F. Varga Lajos nagyrábai lelkész, egyházmegyei kiküldött részéről.

Nagytiszteletű lelkészi értekezlet!

Ideje immár, hogy felszerkenjünk az álomból, hogy meglássuk: mily lázas tevékenység folyik körülöttünk az élet különböző munkamezőin; s hogy belassuk, mikép az egyházi élet mezeje is új, hatékony munkásságra hív bennünket, az Úr szőlőjének vincelléreit.

Ideje, hogy belterjesebb munka végzésével törekedjünk gyümölcsözőbbé tenni azt a talajt, amelyen az Isten igéjének barázdái gyanánt az emberi szívek s lelkek jelentkeznek.

Lehetetlen immár észre nem vennünk s be nem látnunk azt, hogy a lelkipásztorkodás egykori módszerével, a templomra szorítózkodó igehirdetéssel, az egyház anyagi ügyeinek bürokratikus vezetésével, az irodai dolgok olyan, amilyen végzésével, a sákramentumok előírt módon kiszolgáltatásával s néminemű — hol bizalmas, hol kötődőlködő érülközéssel egyházépítő munkát nem végzünk.

Pedig az „ecclesia semper reformari debet“ régi jelszó is azt követeli tőlünk. Hát még a hova-tovább distingváltabbá váló korszellem! Persze, az egyházépítő, az egyházat folyton reformáló, folyton megújító munka korántsem abban áll, hogy leromboljuk végkép azt, amit atyáink tisztas igyekezettel az evangéliumi alapon előtünk már építettek, hanem, hogy a meglévő evangéliumszeretet új és új tiszta, nemes, föl-emelő, nemesítő, kimondom bátran: megszentelő

tartalommal töltsük meg. S ehhez a tartalomhoz is korántsem szükséges új vegyi alkatrészek után kutatnunk; adva vannak azok az örök isteni evangéliomban, mint virágok kelyheiben az édes méz alkatrészei.

Hanem csak szorgoskodnunk kell, hogy azok az alkatrészek igazán kellemesen ható, igazán üdítő mézzé dolgoztassanak föl s hozzáférhetőkké legyenek mindazokra nézve, akik gondjainkra vannak bízva az Úr örökségének nyájából.

Azok az anyagrészek, amelyeknek fölhasználásával a mai kor oly meglepő, szinte bámulatos dolgokat produkál, a természet háztartásában már korábban is mind megvoltak; csak alkalmazásuk módját nem ismerte az emberiség, csak fölhasználásukhoz nem értett. Mivelhogy a fejlődési fokozaton nem haladt volt odáig, hogy magasabb igényeket ambicionáljon. Más szóval: meglegedett kisszerű konturokkal, inkább csak a mának élt — nem etikai értelemben — s a kívülről jövő hatásokkal szemben inkább csak elszigetelődve védekezett; az energia versenyképességére nem fektetett súlyt.

Ez ma már túlhaladott álláspont. Az emberiségben levő energia ma már folyvást nagyobb érvényesülésre vágy és törekszik. Azért a rendelkezésre álló munkaanyag új és új formációt nyer kezei között s ezáltal a tökéletesedés szinte végtelen perspektívája mutatkozik — csaknem minden téren.

Nos, nem volnánk az Úr Jézus szolgálói, ha éppen mi ignorálnánk a fejlődésre, tökéletesedésre hívó szöveget. Annál inkább nem szabad azt tennünk, mert a korszellem áradata akkor átesap fejük fölött s betemet homok fövegével, mint a régi Nilus vidéki ösvárosokat betemette volt.

Az evangéliomban rejülő ős erő csak munkásokra vár, hogy új meg új villanytelepekbe koncentrálva, emitt intenzivebb fényvel, amott szebbnél szebb produktumokkal lássa el s ekként gyümölcsözőbbé tegye a százféle harcnak kitett embervilág életét.

De hiszen már csak a védekezési ösztön is kell, hogy nagyobb munkaerő kifejtésére sarkaljon bennünket, hogy energiánk hevéből átömlésztetni törekedjünk az ifjabb és ifjabb generációba s ekként új meg új bátor harcosok lépjenek

Református zsoltárok és imakönyvek

bárhon hirdetett áron a
legszebb kivitelben kaphatók

CSÁTHY FERENCZ
Debreczen legrégebb könyvkereskedésében.

Vidéki megrendelések gyorsan
és pontosan eszközöltetnek.

sorainkba, gyűljenek zászlónk alá, s induljanak az ellenünk folyton szaporodó támadásokkal szembe. Nagy lelki megnyugvást szülhet ránk nézve végső tusánk idején is az a tudat, hogy a nemes harcot csakugyan nemesül igyekeztünk végig harcolni s az evangéliumi eszmék diadalmas hódítására megfelelő hadsereget toborzani, nevelni, kiképezni szívvel-lelekkel törekedtünk.

Im ezeknek a meggondolása adhatta s adhatja az impulzust a belmissziói munka végezésére.

Tudjuk, hogy azon evangéliumi egyházak, amelyeknek gyermekei nem voltak úgy lekötve másnemű küzdelmekkel, mint a mienkéi, hatalmas, szép, sokoldalú belmissziói munkát végeznek ma már. A velök való sűrűbb, élénkebb összeköttetés végre nálunk is folyamatnak indította ezt a munkát s ma már szinte lehet mondani, galvanizálva vagyunk mi magyar reformátusok is. Ma már nem érne engem se annyi gáncs, gúny s leszólás, ha a belmisszió köréből vett eszme-futtatást bocsátanék közre valamelyik nyilvános organumban, mint ért volt évtizedekkel ezelőtt akkor, midőn egyik egyházi lapunk hasábjain arról mertem álmadozni: mily szép volna, ha a németországi Heimathok mintájára nálunk is volnának utazó vándor ifjainkat befogadó barátságos, tiszta evangéliumi szervezetű Otthonok. Akkor még a „belmisszió“ szó is vörös posztó volt nagyon sokak szemében. Ma már karakterisztikus, szép hangzású családnévvé kezd kialakulni.

Hogy ez így van, abban nagy része van a mi ORLE.-nek, specialiter ORLE.-ünk vezetőségének. Nem mintha ők kezdeményezték volna nálunk a belmissziót; hanem azért, mert tudvalevőleg egy kissé hangos familiáris csetepaté után lelkészi státusunk előszobájából ők vezették be karonfogva ezt a hamupipóket annak szalonjába, ők nyitottak előtte teret a nagyobb érvenyesülésre.

Az ORLE. 1912-iki kongresszusával kapcsolatosan volt nálunk az első belmissziói kurzus, mit az tett szükségessé, hogy: bár mindjobban, jobban hangzott a belmisszió szükségessége, hazaszerte sokan valának, akik vagy teljesen félreértették annak mibenlétét, vagy egyáltalán

tájékozatlanok voltak annak programja felől. Kellett tehát, hogy alapos tájékozódást nyerjen lelkészi státusunk s meglássa, hogy nem okvetlenül pietistának kell lennünk, hogy belmissziót végezzünk s meggyőződjék a felől, hogy lehet ám a belmissziót a hazai viszonyok keretében is végeznünk minden külföldi majmolás nélkül.

E célból az első belmissziói kongresszus inkább csak általános képet igyekezett festeni lelkészi státusunk elé. S már azon kitűnt, hogy nálunk is volt helylyel-közzel belmissziói munkásság.

A második belmissziói kurzus a múlt évi ORLE. kongresszusával tartatván, az igen tisztelt lelkészi értekezlet ajánlatára egyházmegyénk engemet volt kegyes kiküldeni arra, mint az elsőre kiküldte volt Uray Sándor atyánkfíát.

Egyházmegyénk lelkészi karának ily képviseltetése a belmissziói karban nagyon helyes, üdvös dolog. Nemcsak az illető kiküldöttet, hanem magát lelkészi karunkat érintőleg is. Mert a mellett, hogy a kiküldött maga egyénileg közvetlenül sok szépet hallhat és tapasztalhat s ezek nyomán otthonában a belmisszió egyik vagy másik ágában üdvös dolgokat kezdhet és végezhet, egyházmegyénk lelkészi kara képviselője által bevonatik abba az eszme- és munkakörbe, amelynek galvanizáló hatása csak jótékonyan s üdvösen hathat reá s egyháztársadalmi közéletünkre.

Hazai lelkészi státusunknak az egyöntetű működésre törekvése e téren is nem kevésbé ápolja, fejleszti a belső szolidaritást, annál fogva növeli a tiszta, nemes ambíciót a hatékonyabb munka kifejtésére. A siker magva kétségkívül egyesek szíve földjében sarjadzik ki; ám a siker kulcsa a tömeg lelkesedésében rejtőzik. Ha sikerült egyeseknek valamely szent s nemes eszme magvát széles rétegekbe béplántálni s annak ápolására a lelkeket megnyerni, az az eszme hovatovább jobban-jobban szétfeszíti a közönyösség merev burokját, sarjakat szül, neki bokrosodik, pázsittá terül széles mezőségen s gyümölcsöt terem, emitt harminc, amott hatvan, odább százannyit.

S mikor én most itt halvány vonásokban, a második belmissziói kurzusról beszámolót tar-

KÉSZÍT:

minden a fényképészeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalussy-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig.
*

tok, valóképpen az eszme, az üdvös munkásság propagátora óhajtok lenni; ápolni vágyom a lelkesí magasztos hivatásunk iránti üdvös ambíciót. Evégből azt a fényt s melegséget, mely második belmissziói kurzusunk alatt belém szüremkedett, előbb általánosságban akarom kisugároztatni s érzékeltetni, hogy aztán a részletek iránt érdeklődést keltsek.

Nagytisztelétü értekezlet!

Ki ne tapasztalta volna már közülünk, hogy egy-egy népesebb összejövetel, az azonos érzelműeknek, azonos gondolkodásúaknak, azonos célért hevülőknek a tömeges egybesereglése mily fölemelő, édesen bátorító, acélosan nemesítő hatású. Csak egy-egy világias cél zászlója melletti impozáns tömörülés is ünnepi szinnel vonja bé az arcokat, a szemekből nem mindennapi tűz lángja lobog ki, az ajkakon a szavak jelentősebben csendülnek. Az együtt érzés, együtt gondolkozás, egy célért hevülés delejes árama szüli ezt. Egybe fogóznak a szívek, egybe ölelkeznek a lelkek, egy áram hullámába sodródnak a vágyak, óhajok, remények.

Hát még ha az egybegyülekezők seregét az a vágy, az az óhaj vezérli, hogy az evangéliom oltárán új tüzet szítsanak, magasan lobogót, édesen melegítőt, felségesen hevítőt! Ilyenkor szinte megcáfolódik a költő skepszise, mit különben a szürke mindennapiságra vonatkoztatva oly szépen s találóan nyilatkoztat meg e szavaiban:

„Közönyös a világ, az élet,
Egy összezsúfolt táncsterem,
Sűrög-forog, jő-megy a népség
Ki és be szünös szüntelen.
És a jövőket, távozókat
Ki győzné mind köszönteni?
Nagy részvétel, ha némelyikünk
Az ösmerőst megösméri.“ (Arany.)

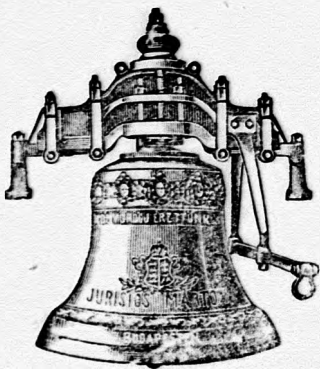
No már a mi belmissziói kurzusunkon, bár ugyan ám hullámzott a százakra menők serege

föl és le, ki és be a kurzus helyiségénél, ennek a közönynek hire-hamva sem volt. De hiszen, nem is a vulgáris profán élet lüktetett itt, hanem egy magasabb, nemesebb, istenibb életvágy, amely nemcsak a régi ismerősöket hozta édes kapcsolatba, hanem kinek-kinek újakat is szerzett egymásban való kedves örvendezéssel.

A budai „Vigadó“ nagyterme, ahol kétségkívül nem egyszer öltött már testet a költő eme színes képe, a múlt év október 1-én és 2-án ámulva szemlélhette, hogy van ám még intenzívebben sugárzó fény, édesebben ható melegség is, mint aminőhöz az ő falai vannak szókva.

Hiszen a fényt itt nem az ő csilláros lámpái szórták e napokon, nem is az érzéketlenül csillogó boutonok, hanem a vegyesen sugárzó kálvinista papi és papnői szempárok. Ami egy áhítatra egybesereglett templomi gyülekezetet elemi erővel megragadhat, az uralkodott itt a szíveken s lelkeken, mikor fölzendült ajkainkon az együttes ének. Annak utána rövid buzgó fohász s a *Böszörményi Jenő* szentesi ifjú lelkészatyafi, Luk. X. 17—18. versei alapján tartott gyönyörű, magvas biblia magyarázata következett. Meg kell valanunk, hogy szebben, hathatósabban, alkalomszerűbben alig lehetett volna lelkesíti karunkat animálni arra: mikor s hogyan mondhatja el a tanítványokkal együtt: „Uram, még az ördögök is engednek nekünk a te neved által“. S ahogy ő nemesen egyszerű, minden alpáthosztól mentes előadásával, fenségesen szárnyaló eszmemetelével vitte, ragadta lelkünket a földiek feletti régiókba, szinte-szinte áthatott a diadal érzete, hogy a tanítványok sikeres buzgólkodása fölött örvendező Mesterrel mi is azt mondjuk: „Látám a sátánt lehullani az égből“.

Ily pompásan hangolódás után hallgattuk meg *Kiss Ferenc* elnöki megnyitóját, mely klaszikus tömörséggel tárta föl a célt a belmissziói

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején Ő felsége a király által 2 aranykeresztellett kitüntette

Mesekönnyű indítás, nem rezgetti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felülmul minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton harangöntő- és harangfelszerelő-gyár
Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovásoltvas-koronára, kikopott esapok kieserését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére.

kurzust vezetők célját: „Munkára serkenteni, munkára képesíteni ott, ahol a munka még nem indult meg s irányítani, mérsékelni, a túlzásoktól óvni ott, ahol a munkás tájékozatlan, túlbuzgó, vagy türelmetlen“. Majd jelezve a belmisszió lényeges ismérveit s férfiasan lefegyverezve azokat, kik öngazsággal kérkedve a belmisszióról másként gondolkozókát „hitetlen harcolóknak“ minősítik, kimondja az egybesereglettek hangos helyeslése között, hogy „az az igazi belmisszió, mely a templomhoz vezet s az egyházhhoz forraszt; tehát egyházépítő munka, olyan munka, melynek célja Wichern szellemes meghatározása szerint, hogy önmagát feleslegessé tegye“. „Az egyházzal az egyházért“ — jelszóval nyitotta meg a kurzust.

Napról-napra.

(Folyt. és vége.)

Július 8.

A minisztérium búcsúzik Budapestről. ... Július 8-ika volt az utolsó nap, — írja Vukovich —, melyet Pesten töltünk. Szomorú vala Pest népe e boldogtalan napon. Hogy is ne lett volna, mikor megszűntek a magyar hatalom utolsó életmocnásai!! 1849.

A sárospataki ref. főiskola megünnepli fennállásának háromszázados évfordulóját. 1860.

Július 9.

Stein Miksa ezredes Gyulafehérvár ellen ostromot vezényel. Az eredménytelen küzdelem 100 halottba kerül. 1849.

Július 10.

IV. László királyt a kunok meggyilkolják. 1290.
Kálvin János születése. 1509.

„Gyönyörű szép asszony, szép mindenek felett!
Egy eszem volt, azt is látásod elvette;
De ez egy ész helyett adott ezer szívet:
Csillagok csillaga, valamennyi tied!“

Wesselényivel mondatja e sorokat Petőfi Szécsi Máriának, aki egy ilyen napon halt meg 1679-ben. Természetesen a költő Szécsi Máriának nem arról a koráról ír, mikor az általa Göröngyösinek elkeresztelt s emiatt haragvó Gyöngyössi így felel asszonyának:

„Nagyasszonyom sem a murányi vénus már, hanem a murányi vénus!“ —

... Mária Terézia kiadja az úrbéri szabályzatot. 1766.

Gvontenhjelm orosz tábornok megveri Besztercénél Bem seregét, 32 jó ágyúja volt Bem 14 „kilőtt“ ágyúja ellenében. 1849.

Amerikai dicsőséges útjáról Kossuth visszatér Európába. Londonba megy, mert itt akarja bevégni a honfelszabadítás kedvező esélyeit. 1852.

Július 11.

Sándor Lipót főherceg, nádor, meghal. Tűzijátékhoz való szerek fölrobbanása idézte elő halálát. Szalay így ír róla: „A nemzet nagy részvéttel fogadta az ifjú nádor halálának híret. Pár év alatt megismerte és megszerette a magyarokat, annyira, hogy Bécsben már gyanúsították. A magyarok között ennél fogva az a hír volt elterjedve, hogy az udvar erőszakkal tette el láb alól.“ Lehetetlen volna?! meghalt 1795-ben.

„Megadjuk!“ 1848.

Blomberg ezredes Versecen megveri a szerb felkelőket, akik vesztenek 294 halottat és úgy 200 foglyot. 1848.

Komárom. A kanyargós Conco patak mentén, Monostortól Szönyig folyik az ütközet. Vézere Klapka. Legkeményebb a tusa Csém körül, ahol a III-ik hadtest küzd. Haynan dühöng, de hiába eszi a f...e, nem bír velünk. Hanem a diadal mégsem a miénk. Ismétlődik a július 2-iki csata végjelene. A döntő pillanatban előrobog a Panintin hadosztálya s mi ismét veszítettünk. 1849.

Ozsonnatájt Romberg seregének háromszázad dzsídása bevonul Budapestre. 1849.

Július 12.

A marcheggi csataterén 18,000 magyar harcos marad halva. Otokár harcosai vitték véghez e szörnyű mézszárlást. 1260.

Kossuth Szegedre érkezik. A tisztelgőknek beszédet mond. „Ez a szónoklat azonban nem a régi, a lángész hatalmával ösvényt törő, s a győzelem varázsával ellenségeit épp úgy, mint a benne kérkedőket le-

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadsereg szállítója, a RÁKÓCZI TÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

tipró beszédje volt Kossuthnak; elhangzó szavai egy kétségbeesőnek lelki dulongásait hordozták jegyül, melyeket a hűtlen szerenese elleni görcsös harag gyúlasztott e már szenvedő kebelben." 1849.

Adlerberg százados vezetése alatt Budapestre bevonnul két szotnya kozák. A tudományszomjas hadfiak meglátogatják a Nemzeti Múzeumot is. És ime bámulva tapasztalják, hogy mennyi drága vutki van itt, egy-egy halaeska vagy gyikoeska fölibe öntve, kisebb-nagyobb üvegekben. A Don-melléki szíveket megdobbantó gondolat: leinni az isteni nedvet s megülni ennek a napnak az áldomását. Úgy lön 1849-ben.

Engelhardt orosz tákornok 5000 embere Fogaras mellett megveri Móricz honvédezredes 800 emberét. Veszteségünk 200 halott és sebesült. 1849.

Július 13.

II. József Erdélyt önhatalmulag 11 megyére osztja. 1784.

Grottenhjelm Nagysajó mellett megveri Damaszkín honvédezredest. 1849.

Július 14.

Hegyes. A kicsiny szerb falu a Barra patak völgyében fekszik. Itt áll Guyon s készül a támadáshoz. Jellasich bizva nagy haderejében, megelőzi. Gyönyörűen harcol, gyönyörűen győz a honvéd. Jelasich vad futásban szerez magának s dicső katonáinak újabb babért. 1849.

Közli: G.

Amerikai felszólalás az Árvaházi Prot. Naptárak érdekében.

A ker. könyörülő szeretet áldott munkáját közvetve elősegítő Prot. Árvaházi Naptárak ügyében engedtessek meg nekem e rövid felszólalás. Lelkeszi karunk büszkeségének, Szaboleska Mihály költő paptársunknak kitűnő szerkesztésében megjelenő ezen szép naptár múlt év-folyamának a sajtó alól való kikerülése alkalmából, tehát a múlt év nov. havában, a Debreceni Protestáns Lap sajnálkozva emlékezett meg arról, hogy e nemes célt szolgáló és tartalmilag is magas színvonalon álló szép naptárnak a kálvinista fővárosban, Debrecenben csak 40 megrendelést lehet évente szerezni.

Nem arogálhatom magamnak azt a jogot, hogy e localis tünet magyarázatát keressem, hiszen másfelől úgyszólván megnyugtató bennünket és fölemelő, büszke érzéssel tölti el szívünket az a tudat, hogy a debreceni egyház igenis, buzgósággal és nagy áldozatkifejtésével működik a Tractátus kiadványok terjesztése körül, azonban indítatva érzem magam arra, hogy kifejezést adjak afeletti sajnálkozásomnak, hogy az érdekelt körök, illetékes hatóságok és egyének semmit sem tesznek arra nézve, hogy e szép naptárakat az amerikai magyar református gyülekezetek tagjai között is forgalomba hozassák.

Meg vagyok róla győződve, hogy ha a mód és alkalom megadatnék az amerikai magyar ref. lelkészeknek e naptárak terjesztésére, több ezer példányt lehetne e népszerű, egyházi jellegű kiadványból amerikai híveink kezeibe eljuttatni.

Épen húsz esztendővel ezelőtt, clevelandi lelkészségem idején, megtettem volt ez irányban az első kísér-

letet, szőszékből hívám fel híveim figyelmét a szép naptár pártolására. Azt hiszem, mintegy ötvenen jelentkeztek rögtön előfizetők. A következő évben már száz példányt kellett rendelnem a kiadó Hornyánszky-cégtől. Nemsokára aztán Chicógóba kerülvén el, az amerikai ref. egyház áldozatkészségével ott alapított új egyház-szervezésével biztatván meg; ottani híveim körében is sikeres propagandát csináltam az Árvaházi Naptáraknak, úgyanyira, hogy, ha jól emlékszem, az 1900-ik esztendőben már 500 példányt rendeltem volt e jótékony célt szolgáló kiadványunkból. E mellett ezernyi füzet Koszorú-t terjesztettem el a M. Pr. I. Társaság kitűnő Tractátus kiadványaiból. Mindezt annak bizonyítására hozom fel, hogy amerikai híveink, gyülekezeti tagjaink körében népies, vallásos szellemű kiadványokat a siker minden biztonságával lehet terjeszteni.

S ha már a hazai egyházegyetem, habár nem is vallásos alaphoz, hanem a kormánytól nyert segély útján évente mintegy 80 ezer koronát áldoz az amerikai magyar ref. (csatlakozott) lelkészek fizetésének kiegészítésére, különösebben ezen lelkészekről talán, de egyébként a lelkészi kar minden egyes tagjától is megvárhatja az ez irányban való tevékenység kifejtését.

Ámde a jelen helyzetben csaknem lehetetlenné van téve reánk nézve, vagy előttünk e szép naptárak terjesztése. Több mint tíz esztendővel ezelőtt ugyanis a kiadó Hornyánszky-cég szerződést kötött egyik new-yorki magyar (izr.) könyvkereskedő céggel arra nézve, hogy nevezett cég a Prot. Árvaházi Naptárak amerikai kizárólagos képviselőjét átvegye. E cég aztán oly indolenciával kezelte az ügyet, hogy sikerült neki a forgalomból teljesen kiszorítani az Árvaházi Naptárakat és ezek helyébe a talán nagyobb hasznot szolgáló ponyvairóldalmi naptárak kerültek híveink otthonaiba. A kötött szerződés értelmében Magyarországból közvetlenül nem lehet rendelnünk árvaházi naptárakat, hanem kénytelenek volnánk ez irányban a new-yorki könyvkereskedő céghez fordulni, mely természetesen jelentékenyen drágábban adja e naptárakat, mint ahogy azoknak birtokába juthatnának lelkészeink, ha módjuk volna egyenesen Hornyánszkytól rendelnie minden pártolásra méltó kiadványt. Épenígy vagyunk a M. Prot. I. Társaság Koszorú kiadványaival is. A fenti okból kifolyólag azokhoz sem lehet hozzájutnunk.

Vajjon nem lehetne ez állapotokon a jó ügy érdekében segíteni? Aztán nem volna-e az is célszerű, ha a konvent által minden évben egy amerikai ref. naptár kiadására juttatott 2000 koronát arra használnák, hogy ez alap segélyével minél több példányban forgalomba hozattassanak Amerikában levő híveink körében az *Árvaházi Prot. Képes Naptárak*? Mindenképen praktikusabb és sympathikusabb dolog volna, mint ezen külön naptárak kiadása által mélyíteni a szakadékot, mely az amerikai magyar ref. gyülekezeteket ez idő szerint mindnyájok szomorúságára egymástól elválasztja.

Bizton merem állítani, hogy amerikai lelkészeink az árvaházi naptárakból évente könnyen elterjeszthetnének egy kis ügybuzgósággal legalább 3 ezer példányt.

Aztán a M. Prot. I. Társaság ügyének is nem volna-e érdemes propagandát csinálni amerikai gyülekezeteink körében? Nem különös dolog, hogy az Amerikai Ref. Church magyar egyházmegyét kivéve egyetlen tagja nincs Amerikából a Prot. I. Társaságnak?

Egy időben tudom, a Társaság lelkes titkárja,

Dr. Szöcs Farkss úr levelezésben állott volt ez ügyben az Amerikai Magyar Reformátusok Lapjának szerkesztőségével, de a propaganda megkezdése elmaradt. Talán újra fel lehetne venni a megszakadt fonalat és én hiszem, hogy egy meleg hangú felhívás elhelyezésének az Amerikai Magyar Reformátusok Lapjának hasábjain meg is volna a kellő eredménye.

Ajánlom a felszólalást az érdekelt körök és egyének becses figyelmébe.

Harsányi Sándor,
homesteadi és vid. ref. lelkész.

Turkeve ünnepe.

— Baja Mihály beiktatása. —

Március 12-én 32 pályázó közül Baja Mihály amerikai mekeesport-i lelkészt választotta meg a türkevei nagy református gyülekezet óriási lelkesedéssel papjává. Hogy mily nagy és tiszta szeretet hívta haza Amerikából a mi jeles poéta-papunkat, annak fényes bizonyága volt a múlt szombaton és vasárnap lezajlott fogadási és beiktatási intim és mégis impozáns ünnepség. Intimmé tette az ünnepségeket a hívek őszinte dobogása, impozánssá pedig az a hatalmas keret, amelyben a türkevei református hívek ünnepi öröme Baja beiktatásán körül fogta az új lelkipásztort. *Baja* Mihály július 4-én szombaton reggel indult Budapestről Kisújszállásra, az elébe Budapestre feljött szüleivel s *Gyökössi* Endre, *Madai* Gyula és *P. Ábrahám* Ernő író-barátjaival. A kisújszállási állomáson *Györffy* Lajos takarékpénztári igazgató, főgondnok, a presbitérium kiküldött bizottságával fogadta *Baja* Mihályt s meghatott szavakkal üdvözölte Türkeve fiatal neves papját. *Baja* Mihály néhány megindító szóval válaszolt. A társaság megbédelt az állomáson s aztán a hét kocsis végig futott Kisújszálláson s így iparkodtak vágóban a türkevei határ felé. A határban *Tóth* János volt államtitkár és *Nagy István* városi főjegyző vezetésével a 86 kocsival kisereglett lelkes nép várta *Baja* Mihályt. Az alkalmi dalárda a Himnuszt énekelte el Isten szabad keze alatt, az arany kalással ékes rónaság kellős közepén s aztán *Nagy István* városi főjegyző tolmácsolta azt a csudálatos, lelkes örömet, amellyel várják és fogadják a türkevei reformátusok új lelkipásztorukat. *Baja* Mihály szemeiben köny ragyogott s az Amerikában dolgozott és bújdosott magyar pap forró köszönetét sirta és zengett el költői repüléssel ékes beszédben a minden szavát áhitattal leső és figyelő híveinek. Az utolsó szavak a türkevei jó magyar nép százainak éljenzésébe simultak. Ekkor a dalárda elénekelte azt a két dalt, amelyet *Baja* Mihály Amerikából hazasíró két versére szerzett *Szabadfi* Elek a kevek nagytehetségű kántora, a

dalárda pompás betanítója és dirigálója. Az egyik strófát ideiktatjuk :

*Hej, édes szép hazám, szép Magyarországom,
Mosolygó képedet vajjon mikor látom?
Úgy elemlegettek itt az idegenbe,
Minden gondolatnál köny szökik szemembe.*

A másik pedig a fiukat hazaváró jó szülőkről szól :

*Egy faluba messze, messze,
Várnak engem minden este
Kiülnek a ház elébe,
Úgy néznek a messzeségbe.*

A dalok után néhány meleg szót is mondott még *Szabadfi* Elek. Ekkor a 86 kocsi megindult a rengeteg néppel a határról be a városba. A kocsik mellett a fiatalok s a gyerekek éljenző tömege szaladt egész a városig. A város szélén a gyülekezet ifjú leányai nevében 50 leány élén egy szép leányka virággal és verssel köszöntötte *Baja* Mihályt. A templom előtt pedig *Harsányi Sándor*, a patriárka korú öreg pap mondott szép beszédet ifjú lelkipásztortársához, kit fiaként ölelt szívére. Az egész gyülekezet sirt, mikor *Baja* Mihály átadta öreg bátyjának, lelkipásztortársának az Amerikában paposkodó két fia csókjait. A parochián pedig 30 hívő és buzgó református asszony nevében *Czegléd* Mihályné díszes bibliát adott a fiatal papnak s 200 koronás *Baja*-alapítványt tettek a szegénysorsú gyerekek felruházására. Másnap reggel már 7 órakor zsúfolásig megtelt a templom, úgy várták a 8 órakor kezdődött beiktatást. Ott volt a városi előjáróság az egész presbyterium, a gyomai, mezőtúri, kuncsorbai gyülekezet papsága, a beiktató *Győry* Lajos heves-nagykunsági esperessel az élén. *Győry* Lajos felhívására *Baja* Mihály elmondta nagyszabású, az evangélium erejével zengő, a költői ihlet szárnyain röpdülő, a hazaszeretet tüzevel izzó egyházi beszédét, mellyel a gyülekezet minden tagját újonnan meghódította. *János* evangéliumának 21-ik része, 17-ik versén építette fel nagy mélységekkel elragadó beszédét. A kiváló prédikátor gyönyörű megnyilatkozása volt ez az egyházi szónoklat, mely után *Győry* Lajos ősz esperes finom és magvas beszéddel iktatta be *Baja* Mihályt hivatalába. Az istentisztelet után a küldöttségeket fogadta a parochia udvarán az új lelkész. A presbitérium, a katolikus, a zsidó egyház, a kisújszállási főgimnázium, a türkevei polgári iskolai tantestület jött így *Baja* Mihály üdvözlésére. A *Kossuth-liget*ben 500 terítékes banketten *Tóth* János volt államtitkár, dr. *Nagy István* ügyvéd, *Győry* Lajos esperes, *Harsányi Sándor* helybeli, *Harsányi Pál* gyomai, *Csomasz Dezső* és *Murányi János* mezőtúri, *Tóth Sándor* kuncsorbai lelkészek, *Juhász Sámuel* segédlelkész majd *Kenéz*

Zoltán földbirtokos, Szígyártó Nagy István gazda, Mikulás János kerékgyártó s még többen köszöntötték Baja Mihályt és könnyező szüleit. A sürgönyök özönét, mellyel az ország minden részéből, sőt Amerikából is elhalmozták Baja Mihályt, Gyökössi Endre olvasta fel.

Sáfár László.

(1856—1915.)

A debreceni református tanítótestület egyik régi érdemes tagja kidőlt az élők sorából. Folyó évi július 6-án, éjjeli $\frac{3}{4}$ 12 órakor Sáfár László hosszas sorvadás után jobblétre szenderült. Munka közben, orvul támadta meg a kízó betegség, mellyel féleven át birkózott a gyöngé szervezettel, végre is diadalmaszkodott s a nemes szív megszűnt dobogni.

Sáfár László valódi néptanító volt. A szorgalom, munka, a szerénységgel párosult tudás voltak erényei.

A Nagykunság volt szülőhelye. Itt szívta magába a magyar föld szeretetét, a munkakedvet s azt a végtelen szívjóságot, mely ismerőst, barátot egyformán magához ölelt s amely mindenkivel csak a szeretetet, a megbocsátást érezte.

Karcagon született az 1856-ik évben. Tanulmányait szülővárosában s a debreceni ref. tanítóképzőben végezte s ez utóbbi helyen nyert tanítói oklevelet.

A tanítóképző elvégzése után — 1874-ben — a debreceni ref. egyház egyik érdemes, öreg tanítója mellé segédül alkalmazta. E minőségben a kiváló paedagógus, Gyulai József oldala mellett 9 évet töltött s ez idő alatt fejlődött ki, izmosodott meg nevelői és tanítói tehetsége s a kiváló mester útmutatása és a szorgalmas önképzés mellett oly gazdag ismeretekre és bölcs tapasztalatokra tett szert, hogy azokból bőven adhatott és adott is mind azoknak, kik tanácsért fordultak hozzá.

1883-ban az egyháztanács egyhangúlag rendes tanítónak választotta s a Péterfiai leányiskola V—VI. osztályának vezetésével bízta meg. Itt érvényesítette aztán a fiatal korban szerzett ismereteket s paedagógiai tudását.

Rendes tanítónak választása után megnősült. Nőül vette volt tanítómestere unokahugát Kálmán Irmát, kivel 29 évet töltött boldog házasságban.

Sáfár László 40 évet töltött a tanítói pályán. S e négy évtized alatt dolgozott annyit, hogy szinte esodálja az ember! A napnak egyetlen percét sem töltötte el tétlenül, még a szünidő sem hozott számára megnyugvást, pihenést.

Házasságát az Isten 7 gyermekkel áldotta meg s e nagy család mellett öreg szüleit is istápolta. A sze-

rény tanítói fizetés bizony kevés vala a nagyszámú család fentartásához, a gyermekek taníttatásához. Az iskolai munka megszűntével magánfoglalkozásokhoz folyamodott. Tanított az iparostanonciskolában, ismétlőiskolában, végezte a más felekezetek iskoláiba járó református vallású növendékek vallásos oktatását stb: S e sokféle elfoglaltság között is tudott időt szakítani az önképzésre.

Nem esoda, ha a megélhetésért folytatott eme nehéz harcban összeroskadt akkor, mikor még az általa oly nagyon szeretett s féltő gonddal ápoló családnak oly nagy szüksége lett volna az ő atyai gondoskodására.

Amilyen szeretettel vette körül családját, épen olyan lelkesedéssel szolgálta a nevelésügyet.

Iskolája mindenkor mintaiskola volt. A szeretettel fényével magához láncolta növendékeit s a paedagógia és didaktikai elveket oly művészettel tudta alkalmazni, hogy tanítványai szinte észrevétlenül sajátították el az ismereteket.

Nevelői és tanítói munkássága előtt tisztelettel hajlott meg mindenki. Hogy mily nagy volt, mint tanító, legfényesebben bizonyítja az, hogy midőn 1892-ben Tóth József pestmegyei tanfelügyelő, miniszteri biztos meglátogatta a debreceni református elemi iskolákat, így nyilatkozott Sáfár Lászlóról: „Büszke lennék, ha ily tanítóim volnának s arra igyekezett rábeszélni, hogy menjen Pestre, ő majd gondoskodik megválasztásáról. De ő szerényen elhárította magáról e megtisztelő ajánlatot.

Munkaszereteténel csak szerénysége volt nagyobb. A hiú dicsekvést nem szerette, kerülte a nyilvános dicséreteket, a hiven végzett munka boldogító tudatában találta fel ő a maga számára a jutalmat és elismerést. Mindamellet nem kerülhette el a külső kitüntetések sem. Kartársai, egyházi hatóságai korán felismerték a benne rejlő értékes kincset, s igyekeztek azt a maguk számára gyümölcsösztetni.

A tanítótestület több ízben elnökévé választotta, iskolaszékbe, presbiteriumba évtizedeken át képviselőnek küldte; egyházmegyei képviselő, tanügyi bizottsági tag és iskolalátogató lett. Midőn 1908-ban a debreceni református egyház az igazgatói állásokat szervezte, a péterfiai-körben Sáfár Lászlót választotta igazgatóvá s egyúttal a központi igazgatói teendők végzésével is megbízta. Azonban e kitüntetések rá nézve újabb meg újabb terhet jelentettek. S ő sohasem a címet, hanem a kitüntetéssel járó munkát és felelősséget tekintette s úgy forgolódott mindenben és mindenha, mint a nevelésügynek lelkes és hivatott munkása.

Családi élete boldog volt. A munka terheit kedves gyermekek mosolya édesítette meg s a gondterhes felhőket szerető nő üzte el homlokáról.

Aki először látta őt, hideg, zárkózott embernek gondolta, pedig nemesebben érző szívű barátot, kartársat nem igen lehet találni. Csupa jóság, csupa szeretet volt. A gyűlöletet nem ismerte. Ellenfelei lehettek, de ellensége nem volt. Kartársaihoz az igaz szeretet csatolta.

Most már pihen a sok munka után. A Hatvanutcai temetőben alussza síri álmát. A támasz nélkül maradt család mérhetlen bánatában igaz szívvel osztoznak a jó barátok, kartársak, egyház s a volt növendékek serege, akik áldott emléket egyenként és összesen, szívökbe zárva őrzik.

Tassi Miklós.

KÜLÖNFÉLÉK.

Falu végén.

*Falu végén fehér kis ház,
Ablakában muskátli.
— Én Istenem, jó Istenem,
De szeretném meglátni!
Bár nem gazdag, nem is ékes,
Nem is úrnak hajléka,
Nekem mégis százszorta szebb,
Mint a legszebb palota.*

*Ezer álmat, tündér álmat
Könnyen tudnék temetni;
De azt a kis fehér házat
Sohse tudnám feledni.
Többet ér az egy világnál,
Akármilyen elhagyott:
— Szelid arcú öreg asszony,
Édes anyám lakik ott.*

Györék József.

MEGHALT PÓSA BÁCSI.

*Giling galang, giling galang, be szomorú a nagy harang,
Sír a felhő, sír a virág, sír az egész gyermekvilág,
A sok bátyos versnek vége, Pósa bácsi fenn az égbe,
Ott kap külön mesetermet s angyalkáknak mond sok verset.*

— **Felhívás.** Bizalommal kérjük lapunk előfizetőit és pártolóit, hogy az esedékes előfizetési díjakat a szokott meghatalmazás útján, vagy postautalványon beküldeni méltóztassanak. A hivatalos hirdetési díjak is régen esedékesek. A nehéz időkben még nagyobb szükség van a sajtó hű és igaz szolgálatára s e szolgálatot végezi a Debreceni Protestáns Lap. A meghatalmazások nt. Rózsa Sándor egyházkerületi pénztárhoz, a pénzküldemények Nyomtató-utca 9. sz. alá küldendők. Tisztelettel a Debreceni Protestáns Lap sűrűkesztősége és kiadóhivatala.

— **Tíz új tanítói állomás Debreczenben.** Új iskolákat építenek és tíz új elemi iskolai tanítói állomást állítanak fel Debreczenben. A város építi az iskolát s a református egyház fogja fizetni a tanítót. Mindenképen örvendünk a megoldásnak, mely a régi gyakorlat fentartását jelenti. De örvendünk a népoktatás-ügyének az előhaladásán is, amelyre az Alföldön van a legnagyobb szükség. Itt kell legképzettebbnek, legműveltebbnek lenni a magyarságnak és ennek — fájdalom — még a gazdálkodási és tanyai rendszer is útjában áll. Ide az alföldre, különösen a tanyai részekre internátussal ellátott iskolák kellenének. Ilyen volt a Gönczy Pál-féle zeleméri iskola. Ilyen iskolák vannak Svájcban, ahol Pestalozzi után, különösen az árvák és elhagyott gyermekek számára állítottak ilyeneket. Az alapelve ezeknek az iskoláknak az, hogy az iskola fentartásának költségeit tanító és növendékek együttes munkával szerezzék. S ez 50—100 holdnyi birtok felhasználásával meg is történik. Munkában jártas, dologhoz szokott, önereje kifejtésére kész ifjúság és nép kerül ki ezekből az iskolákból, amilyenre nekünk is nagy szükségünk volna. Mindezeket abból az alkalomból mondjuk el, hogy Debreczenben tíz új iskola épül. Hála Istennek, hogy épül.

Mikó Imre hajdunánási lelkészt alig 30 éves korában pár napi skarlát elvitte. Meghalt. És övele egy gyülekezet papjához való ragaszkodásának és szeretetének a szószeros-értelemben vett képmása halt meg. Ő és gyülekezete — egy vala. Mindnyájunk előtt ismeretes a hosszas küzdelem, melyet hívei érette még oklevelének megszerzése előtt folytattak. — Váratlanul jött tragikus eset folytán sikerült Nánásra visszajutnia; és most áldozataul esett a Nánáson dühöngő járványnak — a skarlátnak. Szinte örömmámorban úszott Hajdunánás öregje, ifja, mikor a disszonáns hang nélküli meghívás után — Visket odahagyva — közéjük bevonult és kivétel nélkül megteltek a szemek igaz könnyekkel, mikor a mult vasárnap megkondultak a harangok — az ő szomorú útjára. — Temetésén a templomban Szabó Lajos esperes és Bálint István büdszentmihályi lelkészek fungáltak, sirjánál pedig Kolozsvari Mihály nánási hitoktató mondott imát. A viskiek nevében Peleskei Sándor lelkész — a nánási tanítóttestület részéről pedig Bán Géza igazgató búcsuztatták el. Kegyelem és békesség minékünk; öneki idvesség az Úrtól!

— **Keserves aratás.** Debrecentől Szolnokig, Szolnoktól Szentesisig siralom volt nézni az alig 3 araszos, gazos vetéseket. Még keservebb látni most a kedvetlen aratást. Alig van élet a mezőkön, még az aratógép is kedvetlenül kattog. A búza nem éri meg a takarítást s az árpa, a tavaszi, a zab se különb. A tengeri egyedül, ami türehető, de még ez is gyenge a Tisza-Maros szögén, különösen meg a Királyhágón túl, az erdélyi részeken, ahol nem szeretik a tehetséget, nem szeretik egymást s nem járják a haladás útját a magyarság fiai. A Szamosháton, a szőke Szamos mellett jó szívűek az emberek, közelebb is vannak egymáshoz a kis magyar faluk s

minden kis papi házban a szeretet oltára ég. A gyülekezetek békességben élnek, a pásztorok szorgalmasan vigyáznak a nyájra és a hívek is hívek, de világi javakban mindenütt felettébb való fogyatkozás vagyon . . . Az evangéliomnak bizony itt is sokat ki kell pótolni, a tőrésnek, az élő munkás hitnek is. Mind abból, ami a mostoha időjárás miatt nem termett, mind abból, ami a belátó értelem hibája miatt elmaradt.

— **Cserkészek a Hortobágyon.** Samynak szabadságszerető népe voltak a kaukázusi cserkeszek. Ezek fejedelmi családja voltak a nálunk is nagy nevű és kedves emlékü aranykúti, aranyosmegyesi gróf Karacsayak. A cserkeszek és a Karacsayak is elmúltak, de szellemök megmaradt az európai modern cserkészekben, akik alatt az Isten-és emberbaráti szeretet parancsolatai által áthatott, szabadon táborozó ifjúságot értjük. Ez a mozgalom esodálatosképen egész világon, még Magyarországon is elterjedt, csak itt nálunk Debrecenben nem tud gyökeret verni. Pedig, ha valahol, itt is volna e mozgalomnak hivatása. Vannak szeretetet, napfényt nélkülöző ifjaink s van a szabadban való tartózkodásra alkalmas környezetünk. Nagyerdő s a többi városi erdők. A Hortobágy, a Tisza melléke mind alkalmasak a kirándulásokra. Különösen a Hortobágy, ahová, mint olvassuk, épen most érkezett meg a *budai* cserkészek egyik csapata. Derék ifjak, akiknek példáját a mieinknek is követni kellene.

— **Uj középiskolai internátus.** Az Országos Református Lelkészegyesületnek a hajduböszörményi reform. Boeckay-főgimnáziummal kapcsolatosan létesített internátusa (Kálvineum) az 1914-ik év szeptember 1-én megnyílik. Az internátus a város belterületén több mint három katasztrális holdnyi szépen parkirozott telken épült s modern berendezésével (külön tanuló-, játék-, étkező- és hálótermek, vízvezeték, villanyvilágítás, fürdőszobák), játszótéréivel, tennis, kugli és korcsolyapályával a legmesszebb menő hygienikus igényeket is kielégíti. Az internátusba 30 lelkészárván kívül még 90 bentlakó, gimnáziumi tanuló vétetik fel *valláskülönbség nélkül*. Az egy évi teljes ellátás díja 500 korona, melyet részletekben is lehet fizetni. A növendékek a Kálvineum igazgatójának és két bentlakó tanár felügyelete alatt állanak, kik úgy magaviselet, mint tanulmány tekintetében is ellenőrzői és irányítói a tanulóknak. A fizetési helyekre való felvételre vonatkozó kérvényeket a Kálvineum nagytiszteletű igazgatóságához kell címezni s a hajduböszörményi református Boeckay-főgimnázium igazgatóságához *augusztus hó 1-ig* kell küldeni. A főgimnázium V. osztályába szeptember 1-vel vezetik be a görög-pótlót is. Bővebb felvilágosítással, tájékoztatóval, a főgimnázium legújabb értesítőjével kívánatra készségesen szolgál a hajduböszörményi református Boeckay-főgimnázium igazgatósága.

— **Kérelem.** Hogy a félreértés teljesen ki legyen zárva, az egyházkerületi pénztári hivatal ismételtlen jelzi, hogy a korpótlék nyugták a pénztártól közvetlenül küldetnek ki és közvetlenül kéretnek oda vissza. A pénz az egyházmegyei pénzkézeli urak közvetítésével lesz szétküldve. Miután a konventi 92—914. sz. a hozott végzés csak a tavaszi egyházkerületi közgyűlés után expedáltatott, annak tárgyalása az őszi közgyűlés idejére maradt. Annálfogva a nyugtakra vezetni tervezett

igazolások s egyéb feljegyzések (esperesi láttamozás sat.) kivitele, a nyugtáknak e végből az esperesi hivatalokhoz való küldése az úttal tisztelettel mellőztetik.

— **Felhívás!** Mélyen tisztelt Kartárs úr! Rövid 6 éve, hogy egyesületünk fennáll. Ez idő alatt állandóan küzdöttünk az önálló kántorok anyagi helyzetének javítása érdekében. Ma már odajutottunk, hogy a korpótlék a közel jövőben folyósítva lesz számunkra. E tekintetben részletes tájékoztatót nyújt a folyó évi július 9-én tartott közgyűlésünk jegyzőkönyve, melyet kinyomatás után a tagoknak meg fogunk küldeni. Tekintettel arra, hogy — mélyen tisztelt Kartárs úr — egyesületünknek még nem tagja, vagy ha igen, a csekély 2 korona évi tagdíjjal több évről hátrányban van: közgyűlésünk megbízásából bátorkodom kérdésbe tenni Kartárs úr előtt, vajjon az egyesület kitartó küzdelmének eredménye, a korpótlék elnyerése folytán nem érez-e magában erkölcsi elkötelezést az egyesületbe való belépésre, avagy hátralékos tagdíjainak mielőbbi befizetésére? Kedvező válasza esetén a tájékoztató jegyzőkönyvet meg fogjuk küldeni címére. Nagybecsü elhatározását és szíves értesítését kérve, vagyok Debreczen, 1914 július 15. kartársi üdvözléssel: *Nagy András*, református kántor, egyesületi elnök.

— **Papp Ferenc leánygimnáziumi tanárrá való megválasztása.** Papp Ferencet, aki 2 éven át odaadó buzgalommal és szép sikerrel működött a tanítóképző-intézetben, június 21-én nagy szótöbbséggel a fentartó-testület a debreceni leánygimnázium magyar-német nyelvi tanszékére rendes tanáruvá választotta meg. A magunk részéről amily mértékben örvendünk kollégánk előhaladásának, oly mértékben sajnáljuk, hogy őt a tanítóképző-intézet számára azon okból, hogy a magyar-német nyelvi tanszék még csak most áll szervezés alatt, nem tudtuk megtartani. Kívánunk neki új állásában sok sikert és szerencsét!

— **Befejező képesítő vizsgák a debreceni tanítóképző-intézetben.** A befejező képesítő vizsgák június 22—29. napjain folytak le Dávidházy János esperes elnöklete alatt Hajdu Ferenc kir. tanfelügyelő kormánybiztos, Kiss Ferenc egyházkerületi főjegyző, Görömbei Péter esperes vizsgáló bizottsági tagok jelenlétében. A képesítő vizsgára 44-en jelentkeztek, köztük 2 javító; ezek közül 42 oklevelet nyert, 2 pedig a decemberi javító vizsgára utasított. A tanárok egyértelmű beismerése szerint régen nem volt a képesítő vizsgának ilyen magas színvonala, különben is ez az osztály úgy magaviselet, mint tanulás tekintetében derék, jóra való növendékekből állott. Bárcsak a jövő nemzedék is ehez hasonló lenne! Az eredményt Dávidházy János esperes június 29-én délután 6 órakor hirdette ki, amelynek megtörténte után dr. Veress István igazgató intézett buzdító beszédet a tanítójelöltekhez, szívökre kötve, hogy a főiskolától nyert számtalan jótéteményekért legyenek hálásak s szerető fiai a református egyháznak. A növendékek közül az igazgató beszéde után

Tóth István tanítójelölt lépett elő s formás beszédben köszönte meg úgy a vizsgáló bizottságnak, mint a tanári-karnak irántuk tanúsított jóindulatát és szeretetét. Úgy a maga, mint társai nevében ígéri, hogy a kapott jótéteményekről soha sem feledkeznek el s buzgó hű fiai és támaszai lesznek a magyar református egyháznak. A megható ünnepélyesség a 179. dics. 10. versének eléneklésével ért véget.

— **Új középiskolai internátus.** Ez alatt a cím alatt húzódik meg az a híradás, mellyel a Kálvineum épületének elkészültét az Orle bejelenti és a mi magyar világunknak tudomására hozza. Szürke pedagógiai-kereskedelmi stílusban van tartva a nagy hír, de a mi lelkünkben, akik az eszme bölcsőjénél állotunk, — úgy hangzik az, mint valami diadalharsona. Nagy dolgot cselekedett velünk az Úr és nagy dolog az, amit az Isten kegyelme folytán az Orle végzett. Felépítette a magyar kálvinista lelkész-árvák és lelkész-fiúk házát. Volt már mindenféle ház, otthon és internátus, csak papi árvaház, lelkész-otthon és internátus nem volt még sehol. A tanítóknak építetett az állam, a katonáknak az árváiról gondoskodott a kincstár; népotthon, tanítónői-otthon s mindenféle otthon létesült. Az állam segítségével még mi reformátusok is csináltunk valami tanonc-otthon félet, arra azonban sem az államnak, sem a társadalomnak, sem a református egyháznak nem telt, hogy a lelkész-fiúk internátusát megépíttethette volna. Megépítettük Isten segítségével magunk. Áll már a díszes épület. Szébb, mint a híre, pedig híre is van akkora, hogy alig fér be az öt kerületbe. És ami fő, nem csak szépen, monumentalison, hanem célszerűen is épült. 120 gyerekre lesz benne hely, akikre az internátusi lelkész és családja, nt. Oszvách Pál és kedves neje néhai b. e. Kiss Áron püspök leánya mellett két, az intézetben is bentlakó nevelő tanár, megfelelő személyzet, a lelkes gimnáziumi igazgató s a választmány fog felügyelni. A papi

fiúk internátusa minta intézet lesz mindenképen: tágas egészséges lakás, jó ellátás, nevelői gond biztosítják a testi-lelki fejlődést. Miután pedig az internátusba csak 30 lelkész-árva jelentkezett, itt az alkalom, hogy a többi papi-fiúk s más családbeli úri gyermekek is ide jöhessenek. 500 korona a teljes díj (itt Debrecenben 600 korona) s ebbe a díjba a tanítás, korrepetálás költsége is benne foglaltatik. Lelkészeink hallják meg és adják tovább nagy örömmel a kálvineum megnyíltára vonatkozó híradásokat. Ez a híradás nemcsak a lelkész-fiak jövődő nevelése érdekében olyan fontos, hanem örvendetes üzenet az a magyar középosztály fiainak a számára is. Egy új középiskolai internátus nyílt meg, az Orle internátusa, új mindenképpen, nemcsak a gazda, hanem a cél és a rendszer tekintetében is. Napfényes, levegős, egészséges, szeretettől besugárzott, teljes tudással vezetett Otthon lesz ez, nem pedig szomorú fegyenc telep. Ezért hallják mindenek nagy örömmel, hogy a Kálvineum internátusa elkészült s a jövő tanévvel Hajduböszörményben, ebben az egész teljes nagy magyar városban megnyílik.

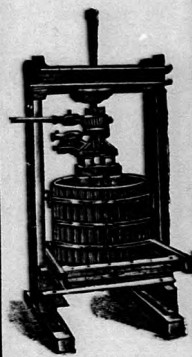
Elszámolás a néh. dr. Balogh Ferenc mellszobrára alulirotnál bejött adományokról.

Kovács Lajos szatmári egyházmegyei esperes gyűjtése: szatmárnémeti-i egyház 10 K, szamoskéri egyház 5 K. Összesen: 25 K. — Széll György nagybányai egyhm. esperes gyűjtése: Sátor Dávid 5 K, Széll György 4 K, Nagy Lajos, Öry Tamás 2—2 K, Kócsi Péter, Balog István 1—1 K. Összesen 15 K. — Marton Lajos budapesti theol. igazgató gyűjtése theol. tanártársai közt: (adakozók neveit nem közölte). Összesen: 12 K. — Ifj. Nyeste István mezőtelki lelkész gyűjtése: mezőtelki ref. egyház 2 K. id. Nyeste István nyug. lelk. 3 K. ifj. Nyeste István 5 K. Összesen: 10 K. — Dr. Kun Béla debreceni főisk. akad. igazgató útján a főisk. tanároktól koszorúkra gyűlt pénzmaradvány, összesen: 8 K. — Halmy Miklós erdőhorváti segédlelkész gyűjtése: Hubay Zsuzsóka postam. 3 K, Halmy Miklós 2 K, Koscsó Piroska 1 K, Gaál Endre 50 f., Groszmann Jakab 30 f., Farkas Ferenc 20 f., Sajgó István 17 f., özv. Sajgó Pálné 10 f., összesen 7 K 22

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen, városház sarkán

Egyedüli raktár Hajdu vármegye és környékére. Eredeti friedlandi „Premier“ és „Meteor“ folytonógó kályhák, óriási megtakarítás tüzelő anyagban. Szabadalmazott s javított golyós csapágyon forgó „Ursus“ borsajtó kifizordítható kosárral, a törköly egydarabban jön ki, a must vasrészekkel nem érintkezik.

f., ebből levonva 12 f. postaköltség. Összesen: 7 K 10 f. — Révész Kálmán esperes, Kassa, utalványán ő maga 4 K. Babus Gyula segédlelkész 1 K. Összesen: 6 K. — Borsos Károly mezőtúri ref. főgimn. igazgató gyűjtése a tanárkar tagjai között: (adakozók neveit nem közölte). Összesen: 5 K. — Szombathy Imre debreceni 4 th. gyűjtése osztálytársai között: Szombathy Imre, Bedő Gyula 1—1 K, Tóth Ferenc, Vargha Zoltán 50—50 f., Földváry Sándor 4 jh., Fazekas János 40—40 f., Danka József 20 f., Pálur József, Nagy Jenő 10—10 f. Összesen: 4 K 20 f. — Kerekes Gyula lelkész és Széles Pál segédlelkész Matoles, egy utalványon 2—2 K. Összesen: 4 K. — Baróthy Béla lelkész és Bakoss Lajos nyug. jegyző Tetétlen, egy utalványon 2—2 K. Összesen: 4 K. — Veress Bálint lelkész 3 K és Lukács András segédlelkész 1 K, Henczida, egy utalványon. Összesen: 4 K. — Vas Mihály esp. Gégény, Kovács Lajos th. Kisvárdán 1—1 K. Összesen 2 K. — Összes bevétel volt: A) 552 K, B) 615 K 40 f. Összesen: 1167 K 40 f. Kiadás volt: 31 K 36 f. Taktp. könyvön maradvány: 1136 K 4 f. Átnézett s helyesnek talált elszámolásom után a takarékpénztári könyvön levő 1136 K 4 fillért a theol. tanárkar határozata értelmében a főiskola háznagyi hivatalában a tegnapi napon letétbe helyeztem. Debrecen, 1914 május 16. Csiky Lajos, theol. tanár.

Pályázat

a miskolci református felsőbb leányiskolánál:

1. Egy rendes tanárnői, esetleg rendes tanítónői állásra. Pályázhatnak olyan protestáns vallású nőtanárok, vagy tanárjelöltek, akiknek a német és magyar nyelvből van oklevelük vagy legalább alapvizsgájuk. Kötelesség: tanítás legfeljebb heti 20 óráig és felügyelet az internátusban. Fizetés: 1—2 évig mint segédtanítónőnek 1400 korona, lakás és ellátás az internátusban, megfelelés esetén mint rendes tanárnak 2000 korona, mely az államiakéval teljesen egyenlően emelkedik és a szabályszerű korpótlék, valamint lakás és ellátás. Pályázhatnak ez állásra magyar-történelmi szakcsoportból képesített polgári iskolai tanítónők is, kik közül a német nyelv tanítására is képesítettek előnyben részesülnek. Az e képesítéssel bíró pályázónak fizetése mint segédtanítónőnek 1400 korona, lakás, ellátás, megfelelés esetén 1—2 év múlva mint rendes tanítónőnek 2000 korona, lakás, ellátás és korpótlék. A törzsfizetés az államiakéval teljesen egyenlően emelkedik.

2. Egy segédtanítónői állásra, melyre ének- és zenetanítói oklevéllel bíró tanítónők pályázhatnak. Kötelesség: énektanítás a felsőbb leányiskolában, zenetanítás az internátusban legfeljebb heti 24 óráig és felügyelet az internátusban. Fizetés: lakás és ellátás az internátusban, 1400 korona törzsfizetés, mely 4 év múlva 1600, 8 év múlva

1800, 16 év múlva 2000, 20 év múlva 2200 koronára emelkedik és korpótlék. Mindkét állás nyugdíjjogosultsággal van egybekötve és szept. 1-én elfoglalandó.

A keresztlevéllel, képesítő oklevéllel, orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvények 1914 aug. 5-ig adandók be.

Miskolc, 1914 júl. 11.

A ref. felsőbb leányiskola igazgatósága.

4407—1914 sz.

Pályázati hirdetés.

A Nagy József alapítvány 1914. évi 1000 koronás kamatára fölvételi kellékek:

a) az alapítványi segélyt élvezni óhajtó, magyar születésű ref. vallású s a debreceni főiskolában a felsőbb tudományokat bevégezett ifjú legyen;

b) észtehetsége kitünő, erkölcsi jelleme feddhetetlen, igyekezete és szorgalma kitartó legyen;

c) kitűzött életpályája a lelkészi vagy tanári hivatal legyen;

d) a latin nyelvben annyira jártas legyen, hogy a római klasszikus írókat jól értse, a görög nyelvtanban az iskolai bizonyítvány szerint jeles osztályzatú legyen, az élő nyelvek közül a német nyelvet teljesen értse és folyékonyan beszélje stb.

A pályázati kérvények felszerelve a püspöki hivatalba folyó évi szeptember 1-ig adandók be.

Kelt Debrecen, 1914 július 10.

Kiss Ferenc,
püspökhelyettes.

905—1914.

Pályázati hirdetés.

A debreceni ref. egyház pályázatot hirdet egy, halálozás folytán megüresedett férfi-tanítói állomásra.

Fizetés: I. Alapfizetés az egyház pénztárából 1200 korona.

II. Tüzifa: nős tanítónak 14 köbméter, vagy ennek 91 K értéke; nőtlen tanítónak 10 köbméter, vagy ennek 65 K értéke.

III. Fizetés-kiegészítés államsegélyből, az 1913. XVI. (tizenhatodik) t.-c. szerint.

IV. Újabb intézkedésig pótlék az egyház pénztárából a 184,981—1913. sz. vallás- és köz-

okt. min. rendelet által meghatározott mennyiségben és szolgálati éveken.

V. Újabb intézkedésig lakbére az 1913. XV. (tizenötödik) t.-c. 5. §. III. sz. rovata szerint, azon fizetési osztálynak megfelelőleg, amelybe a megválasztandó tanító az 1913. XVI. t.-c. (tizenhatodik t.-c.) alapján tartozik, tehát kezdő tanítónak 480 korona.

Köteleessége: Egy vagy két osztály, rendkívüli esetekben több osztály tanítása, a tiszántúli ref. egyházkerület által megállapított tanterv szerint. (Leányok tanítója csak nős ember lehet, vagy ha nőtlen, egy év leforgása alatt tartozik megnősülni (E. T. VI. 25. §.) Bármely osztályban a női kézimunka taníttatására is köteleztetik.

A kérvényhez csatolandók: keresztlevél, oklevél, időrendben esperesileg megerősített szolgálati bizonyítvány, legújabb keletű orvosi bizonyítvány, az állami, vagy más felekezeti tanítóképzésben nyert oklevél mellett a vallástanból és az egyházi éneklésből s ezek tanítási módszertanából valamelyik ref. egyházkerület tanítóképesítő bizottságától nyert bizonyítvány.

A pályázati okmányok 1914. évi augusztus hó 2. napján délután 5 óráig Szele György iskolaszéki elnökhöz (Piac-u. 37.) küldendők vagy adandók be.

A megválasztott tanító az iskolaszéki elnök által kijelölendő állomását f. évi augusztus 31-ig elfoglalni köteles s a debreceni ref. tanítók segélyegyletének kötelezett tagja.

Az egyház a tanítónak hiteles okmányokkal igazolt költözködési költségeit legfeljebb 100, azaz száz korona erejéig megtéríti.

Kelt Debrecenben, 1914 július 15. napján.

Dicsőfi József,
lelkészelnök.

Kovács József,
főgondnok.

Dr. Juhász Nagy Sándor,
főjegyző.

Pályázati hirdetmény.

A dunántúli református egyházkerület főiskolai igazgatótanácsa pályázatot hirdet a pápai református tanítónőképítő-intézetnél betöltendő vallástanári állásra. Ez állásra református lelkészi oklevéllel bíró okleveles középiskolai tanárok pályázhatnak. A megválasztandó tanár köteles lesz nőnevelő-intézet polgári leányiskolájában és tanítónőképítő-intézetében a vallástant tanítani s ezen kívül kötelező óraszámán (20) belül a tanítónőképítőben pedagógiai tárgyakat, esetleg középiskolai szaktárgyait tanítani. Az állás tanítónőképítő-inté-

zeti segédtanári javadalmazással: 2000 K fizetés, 500 K lakbérrel van összekötve, de a megválasztandó tanár az állami rangsor szerint néhány év múlva 2600 K fizetéssel és 700 K lakbérrel rendes tanárrá lép elő. Ötször 200 K korpótleka segédtanári működése kezdetétől számít, ugyan ezen időponttól kötelezett tagja az országos tanári nyugdíj-intézetnek. A születési- és érettségi bizonyítvánnyal, lelkészi- és tanári oklevéllel felszerelt és a dunántúli református egyházkerület főtisztelüt és nagyméltóságú elnökségéhez címzett kérvényeket augusztus hó 1-jéig a ref. tanítónőképítő-intézet igazgatóságához Pápara küldendők be. Az állást a megválasztott, illetve kinevezett tanár 1914 augusztus 30-án tartozik elfoglalni.

Pápa, 1914 július 2.

Dr. Kőrös Endre s. k., **Czike Lajos s. k.,**
tanítónőképítő-intézeti igazgató. főiskolai e. gondnok.

A Kálvineum igazgatótanácsának elnökétől.

1648 –1914 sz.

Pályázat.

Az Országos Ref. Lelkészegyesületnek a hajduböszörményi ref. főgimnáziummal kapcsolatos internátusa (Kálvineum) egy latin-görög és egy mennyiségtan-természettani helyettes tanári állásra pályázatot hirdet. Mindkét helyettes tanár köteles, mint óraadó, illetőleg gyakorló tanár, a főgimnáziumban heti 5—6 órán tanítani s a Kálvineum igazgatójának rendelkezése alatt, a szervezeti szabályzat utasítása szerint az internátus tanulmányi vezetését és ellenőrzését ellátni. Ezenkívül délelőttönként, szabad idejükben a latin-görög szakos a főgimnázium, a másik a Kálvineum igazgatói irodájában segédkezni tartozik.

Javadalmuk egy-egy bútorozott szobából álló lakás, fűtés, világítás, mosás az internátusban, ételmezés a konviktusban, hol a tanulókkal együtt étkeznek. Készpénz 800—800 korona évnegyedes előleges részletekben.

Pályázhatnak legalább alapvizsgát tett, ref. vallású tanárjelöltek, kik a vallást, életkort, végzett tanulmányt, testi épiséget, katonai, vagy esetleg eddigi szolgálatot igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket a Kálvineum igazgatótanácsához címezve a főgimnázium igazgatóságához, Hajduböszörmény augusztus hó 15-ig adják be.

Kelt Debreczen, 1914 július 9.

Kiss Ferenc,
a Kálvineum igazgatótanácsának elnöke.

Pályázat

A felsőbányai református egyház pályázatot hirdet az orgonista kántorsággal összekötött leánytanítói állásra.

Évi javadalom: 1. Készpénz az egyház pénztárból havi előleges részletekben 1012 korona. 2. 56 köbméter kemény tűzifa házhoz szállítva, melyből iskolája is fűtendő. Értéke: 200 korona. 3. Kézimunka tanításért: 80 korona. 4. Orgonista kántorságért: 240 korona havi előleges részletekben. 5. Stóla: mintegy 40 korona. 6. Tisztességes lakás házi-kerttel. Reménye lehet az egyházi jegyzőségért 120 (egyszáz-hús) koronára.

Szolgálati időhöz képest fizetésekiegészítést az állam ad.

Kötelesség: Az I—VI. osztályú leányiskolát tanterv szerint vezetni. Vasárnap 1 órát ismétlő iskolásokkal foglalkozni. Orgonistakántori teendőket végezni.

Kívánatos próba-orgonázás végett a személyes bemutatkozás.

Kérvények f. évi július 25-ig a református lelkészi hivatalhoz adandók be. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

Felsőbánya (Szatmár m.), 1914 június 22.

Nagy Lajos,
ref. lelkész.

Pályázati hirdetés.

A debreceni református tanítóképző intézetben megüresedés folytán az 1914—1915. iskolai évre egy történet-földrajz szakcsoportú helyettes tanári tanszékre pályázatot hirdetnek. A megválasztandó helyettes tanárnak kötelessége a történelmet-földrajzot és esetleg természetrajzot heti 20 órában tanítani. Javadalma évi 1600 korona. Pályázhatnak református vallású tanárjelöltek, akiknek tanári szakvizsgájuk vagy legalább tanári alapvizsgájuk van. A pályázati kérvényhez csatolandók: keresztlevél, tanári szakvizsgálati értesítő, előbbi alkalmaztatásukról szóló bizonyítvány, hatósági orvosi bizonyítvány a pályázók tanári pályára alkalmas voltáról. Pályázati kérvények 1914. évi augusztus hó 1-ig a református püspöki hivatalba (Debrecen, Egyház-tér 17.) adandók be.

Debrecen, 1914 június hó 27.

Dr. Baltazár,
püspök.

Pályázat.

A berettyóújfalui református egyház lemondás folytán megüresedett lelkészi állomására pályázat hirdettetik.

Évi javadalom: 1. Készpénz 109 K 20 f; 2. örlésért 16 K 80 f; 3. 42 köb. gabona 12 koronájával megváltva; 4. 42 köböl árpa 10 koronájával megváltva; 5. 21 hold föld 1600 □-ölével három egyenlő fordulóban; 6. Ezen földek munkáltatására s termés behordására fizet az egyház évenként 140 koronát; 7. 16 hold föld 1100 □-ölével, melynek megmunkáltatására fizet az egyház évenként 112 koronát; 8. 14 kataszt. hold és 815 □-öl kenderes kerti föld; 9. 4-öl tűzifa készen, behordva, vagy ehelyett 200 korona; 10. stóla prédikációs halottól templomban 4, háznál 8 kor., imádságért halott felett templomban 2, háznál 4 kor., esketésért minden pártól 4 korona, háznál 8 kor., keresztelésért 1 korona. *Becslés szerint 3263 K 20 fillér.*

Pályázati határidő: 1914 aug. 3. A pályázati hirdetés megjelenése után kelt, esperesileg megerősített szolgálati bizonyítvánnyal s 2-ik lelkész-képesítő bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvény az esperesi hivatalhoz Kaba (postahely) küldendő.

A megválasztandó lelkész házi kerti *beruházás* címén elődjének 50, azaz ötven koronát fizet.

Az állás a választás jogerőre emelkedésével azonnal elfoglalandó.

Debrecen, 1914 július hó 8.

Kiss Ferenc,
püspökhelyettes.

Pályázat.

A miskolci református főgimnáziumnál az 1914/15-iki iskolai évre betöltendő három helyettes tanári állásra pályázat hirdettetik. Pályázhatnak oly tanárok és tanárjelöltek, kiknek szakcsoportjában a magyar nyelv, menynyiségtan és földrajz valamelyike bennfoglaltatik. Továbbá pályázat hirdettetik egy latin-görög tanszakú helyettes tanári állásra. Mindegyik állásnál a fizetés évi 1600 K és a lakáspénz 400 K.

A kellően felszerelt kérvények 1914 augusztus 10-ikeig a miskolci református egyház Tanácsához címezve, a főgimnáziumi igazgatósághoz küldendők.

A megválasztott tanárok állásukat 1914 szeptember 1-én tartoznak elfoglalni.

Miskolc, 1914 július 6.

Dr. Tüdös István,
egyh. tan. elnök.

Csorba György,
igazgató.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.
Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Egyszerű és különleges gyártmányú zseb-, inga-, fali- és ébresztő-órák szakszerűen lesznek javítva, jutányos árban Apródinál, Debrecen, Szent-Anna-utca 2. szám.

Különösen templomfestéseknél felhívjuk olvasóink figyelmét Schuller vállalatára Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. Telefon 806. Költségvetés díjtalan.

A LEGOLCSOB B PERMETEZŐ ANYAG A

PROVINO

Hatása TARTÓS. — Tapadása KITŰNŐ.

BORIS FERENC SZÁMOLÓGÉPE

Rendkívül használható számológépet szerkesztett Boris Ferenc törökszentmiklósi tanító, mely míg egyfelől minden tudományos követelménynek megfelel s a tekintetben is nagy haladást képvisel az eddigi taneszközökhöz képest, másfelől teljesen leköti a tanulók érdeklődését s lehetővé teszi azt, hogy játszva tanuljon. A tanítónak a tanításnál könnyebbség, a tanulónak a tanuláshoz gyönyörűség. Szabadalmazva, az egyházker. által elfogadva s többszörösen ajánlva van. **Ára teljesen felszerelve 32 K.**

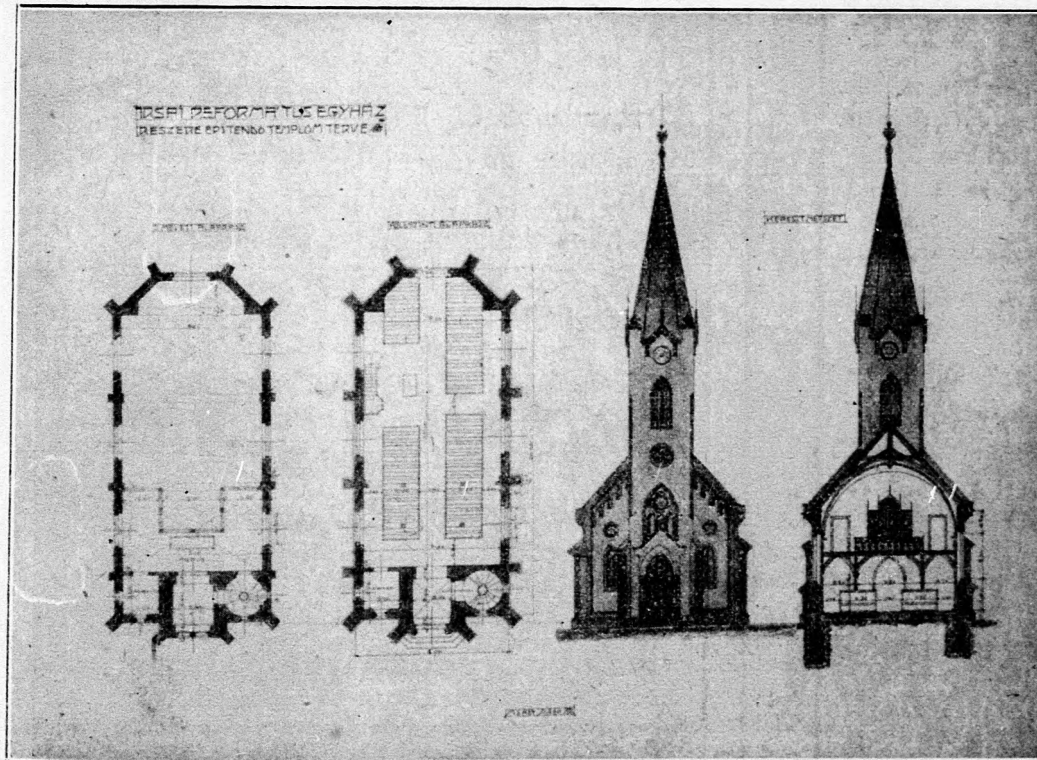
Megrendelhető a feltaláló tanító úrnál Törökszentmiklóson, vagy lapunk szerkesztőségében és kiadóhivatalában Debrecen, Nyomató-utca 9-ik szám.

Számos uradalmi szőlőben évek óta bevezetve!
Ára: 50 kg.-os zsákokban kg.-onként 54 fillér.

Egyedüli beszerzési forrás:

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE“
BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 29. szám.

HOLLÓS és QUITTNER

építésszek és építő-
mesterek

Budapest

VIII., Mária-u. 11. sz.

Telefon: József 34—10.

Elvállainak mindennemű, az építési szakba vágó munkálatokat, költségvetések készítését, építkezések keresztülvitelét, valamint régi épületek átalakítását stb. stb.

Nagy gyakorlattal bíró specialisták templomok és iskolák tervezésében és építésében.

Szegény egyház gyülekezeteknek iskolák és templomok terveit díjtalanul készítik. Adnak szakvéleményt és becslesek végeznek. — Kívánatra személyesen is megjelennek, valamint szívesen szolgálnak szakkavagó felvilágosítással.

